

1956
2016

A MAGYAR SZABADSÁG ÉVE

A MŰEGYETEM OKTATÓI A FORRADALOM NAPJAIBAN

Az oktatók forradalmi bizottsága

1956. október 31-én létrejött az oktatók átmeneti önkormányzati szervezete, amely a rektori és dékáni apparátusokkal együttműködésben a feszültség csillapítására, a hallgatók segítésére helyezte a hangsúlyt. A felelős cselekvés jegyében elleneztek a személyes leszámolásokat, kifejezték, hogy a rend helyreállítása érdekében kívánnak bekapcsolódni az ország építésének munkájába, illetve a szükséges tanrendi változtatásokkal elősegíteni az oktatás mihamarabbi újraindítását, valamint mindenáron meg akarták akadályozni, hogy az egyetem katonai célpontra váljon. Céljuk volt a korábban hatalmi szóval kettéválasztott Műegyetem újraegyesítése is. A forradalmi bizottság tevékenységét mindvégig a konszolidáció sikere és a Műegyetem iránti érzett felelősség határozta meg. Az oktatók mellett az egyetemi adminisztratív és fizikai dolgozói is létrehozták saját munkatársaságukat, amely elsődleges feladatának az egyetemen található értékes berendezések megőrzését tekintette. A testület a szakszervezeti bizottság szociális jellegű feladatait is végezte (fogadták a beérkező élelmiszer- és ruhasegélyeket, gondoskodtak azok szétosztásáról a dolgozók és a diákszállók lakói között), ezt a tevékenységüket a szovjet bevonulás után is folytatták.

„Nekünk a dolgunk az, hogy az egyetemen megőrizzük a rendet, megőrizzük a fegyelmet.”

ÉPÍTŐMÉRNÖKI KAR

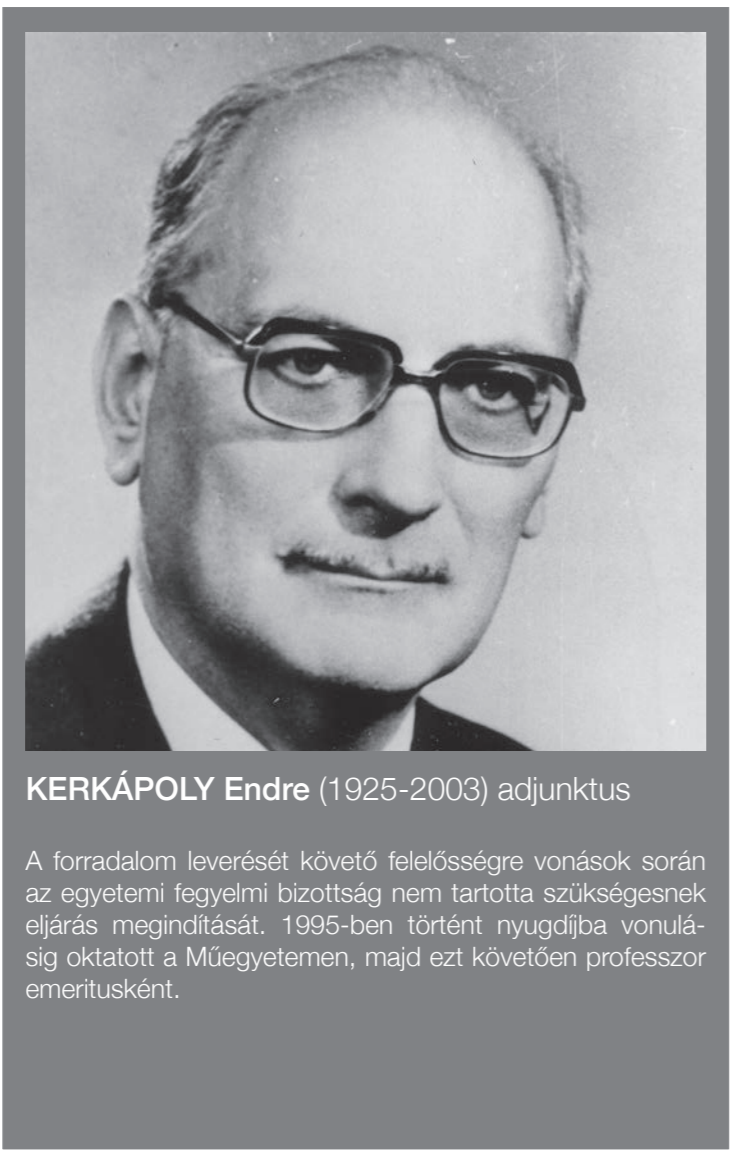
MOSONYI Emil (1910-2009) egyetemi tanár

A forradalom leverését követő felelősségre vonások során elbocsátották az egyetemtől. „Menekeus úrvonaként” feltájtatták neki, hogy hivatalos nyilatkozaton tagadja meg a forradalmat, mivel szerelmese nem feleltethető, de ő erre nem volt hajlandó. 1964-ben elfogadta a karfelépítés egyetemi megnevezését, haláláig ott tanított. Itthon felelősben állt, valamint megőrizték akadémiai tagságát is, amit 1991-ben kapott vissza.

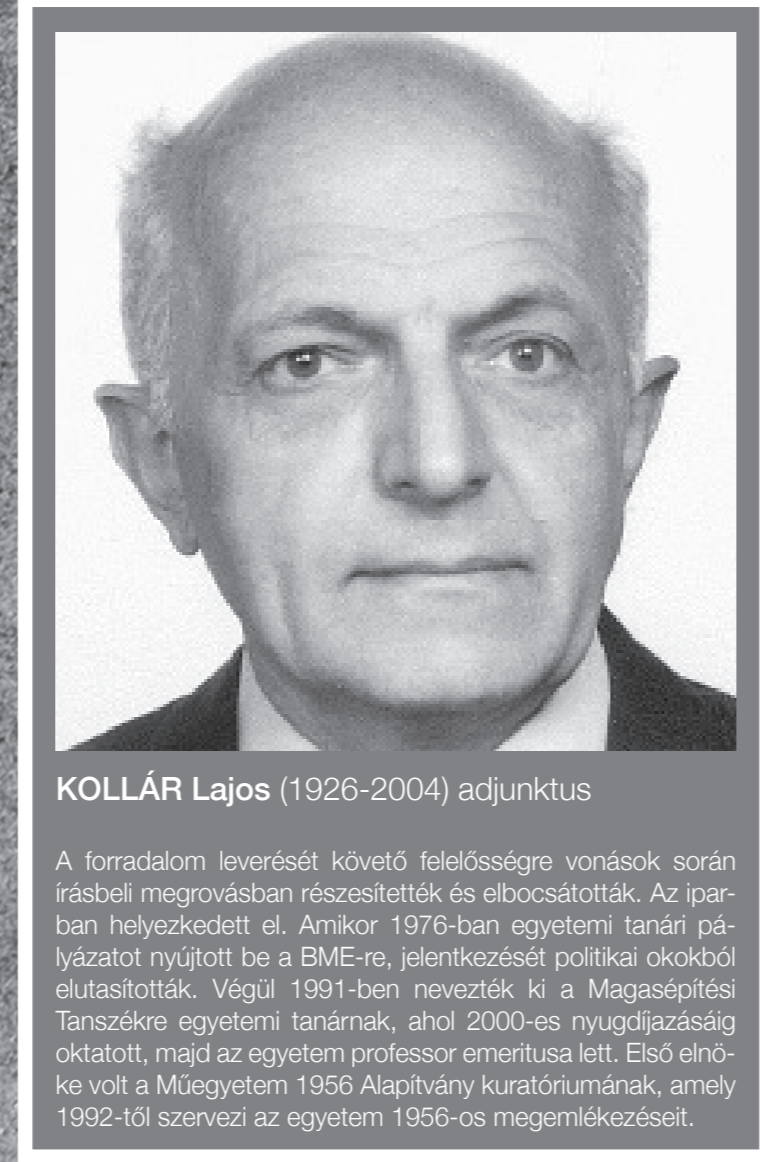
KORÁNYI Imre (1896-1989) egyetemi tanár

A forradalom leverését követő felelősségre vonások során az egyetemi felügyeleti bizottságoknak tartotta előadás megnevezését, de a miniszterium nem találta elegendőnek az összegyűjtött adatokat. 1969-ben megújították politikai okokból, ezt követően még közel 20 évig tevékenykedett az Újvárosi szakköznevelőben.

KERKAPOLY Endre (1925-2003) adjunktus

A forradalom leverését követő felelősségre vonások során az egyetemi felügyeleti bizottság nem tartotta szükségesnek eljárás megindítását. 1965-ben történt nyugdíjba vonulása előztette meg a Műegyetemen, majd ezt követően professzor emeritusként.

KOLLÁR Lajos (1926-2004) adjunktus

A forradalom leverését követő felelősségre vonások során írásbeli megrovásban részesítették és elbocsátották. Az esetben helyettesített el. Amikor 1976-ban egyetemi tanári pályázatot nyújtott be a SZÉK-re, jelentősen pozitív okokból utasították. Végül 1991-ben neveztek ki a Magasépítés Tanszék egyetemi tanárának, ahol 2000-ig nyugdíjazásig dolgozott, majd az egyetemi professzor emeritusa lett. Első nőként volt a Műegyetem 1956 Alapítvány kuratóriumának, amely 1962-től szerezte az egyetemi 1956-os megemlékezést.

GÉPÉSZMÉRNÖKI KAR

HELLER László (1907-1980) egyetemi tanár

A forradalom során nem pótlásból oktatót így került, ott a helye a börtönben. A forradalom leverése után nem élt meg, az akkori munkásságát egészen haláláig folytathatta.

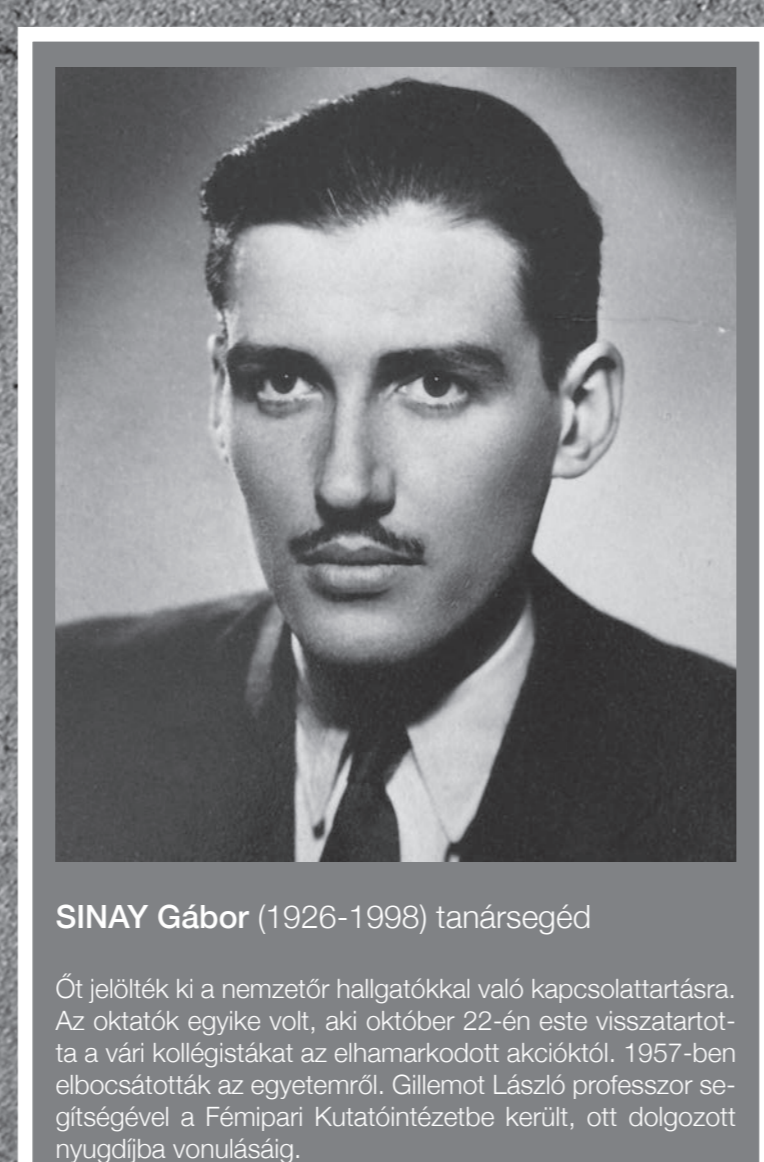
TAKY Ferenc (1905-1968) egyetemi tanár, a forradalmi bizottság elnöke

A felelősségre vonások során elbocsátották az egyetemtől, áttelepítették az Erdőművelési Irodába. Az ellene felhozott vádak közül a két legsúlyosabb az volt, hogy az elnöksével működő bizottság elnöke a marxizmus-leninizmus oktatásáért (és meguntette a tantervet), valamint a babonákról hallgatóknak nyújtott segítségért.

FEKETE Tamás (1929) tanársegéd, a forradalmi bizottság titkára

A forradalom leverését követően Karadánban folytatta szakmai pályáját. Taky professzorral annak haláláig levelezett. A bizottság egyetlen tagja élő tagja.

SINAY Gábor (1926-1998) tanársegéd

Őjárták ki a nemzetközi hallgatókkal való kapcsolatrendszerét. Az oktatók egyike volt, aki október 23-án részt vett a Vári kollégiumban az önkormányzati alakulóban. 1967-ben elbocsátották az egyetemtől. Gillemot László professzor segítségével a Felsővárosi Kuratóriumba került, ott dolgozott nyugdíjba vonulásáig.

ÉPÍTÉSZMÉRNÖKI KAR

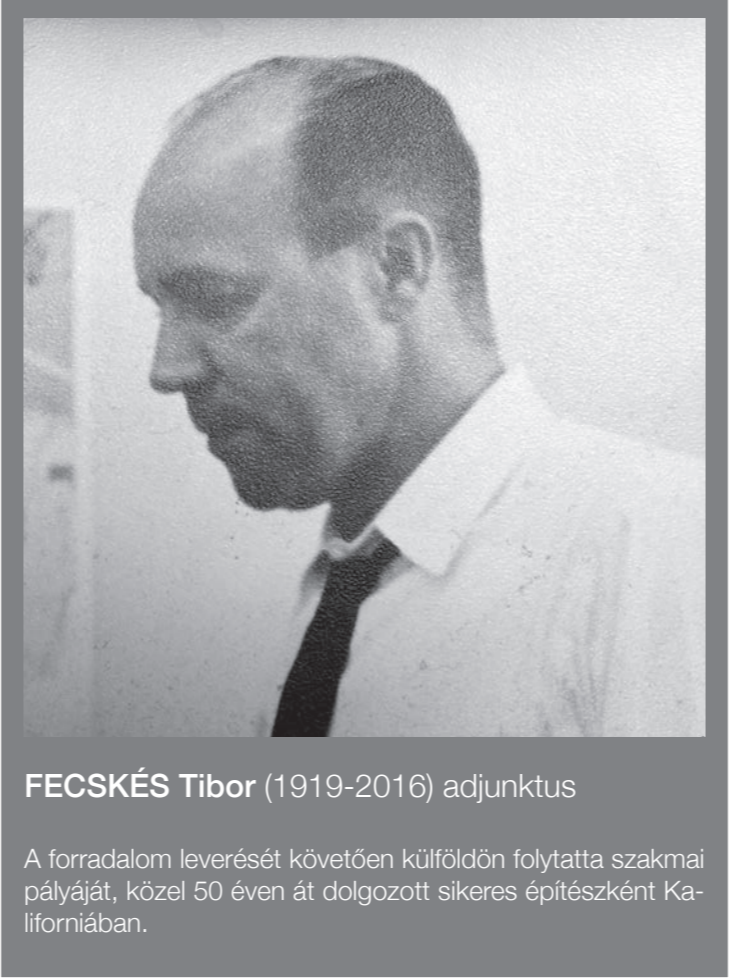
CSÓNKA Pál (1896-1987) egyetemi tanár

A forradalom leverését követő felelősségre vonások során elbocsátották az egyetemtől, nyugdíjba vonulással az MTA szakszervezeti felügyeletét vette át. Amikor 1977-ben akadémiai tagválasztást tartottak, a párt nem járult hozzá, csak 1992-ben ismerhették el akadémiai tagjaként.

RADOS Jenő (1895-1992) egyetemi tanár

1957-ben nyugdíjazták a forradalmi események miatt tanácsot politikai megfontolásból a forradalmi bizottság felkérésére kellett felelősségre vonást, valamint az oktatás felújítását is meg kellett kezdeni a munkát.

FECSKÉS Tibor (1919-2010) adjunktus

A forradalom leverését követően külföldön folytatta szakmai pályáját, közel 50 éven át dolgozott sikeres építészként Kármánban.

SOMOGYI László (1910-?) egyetemi docens

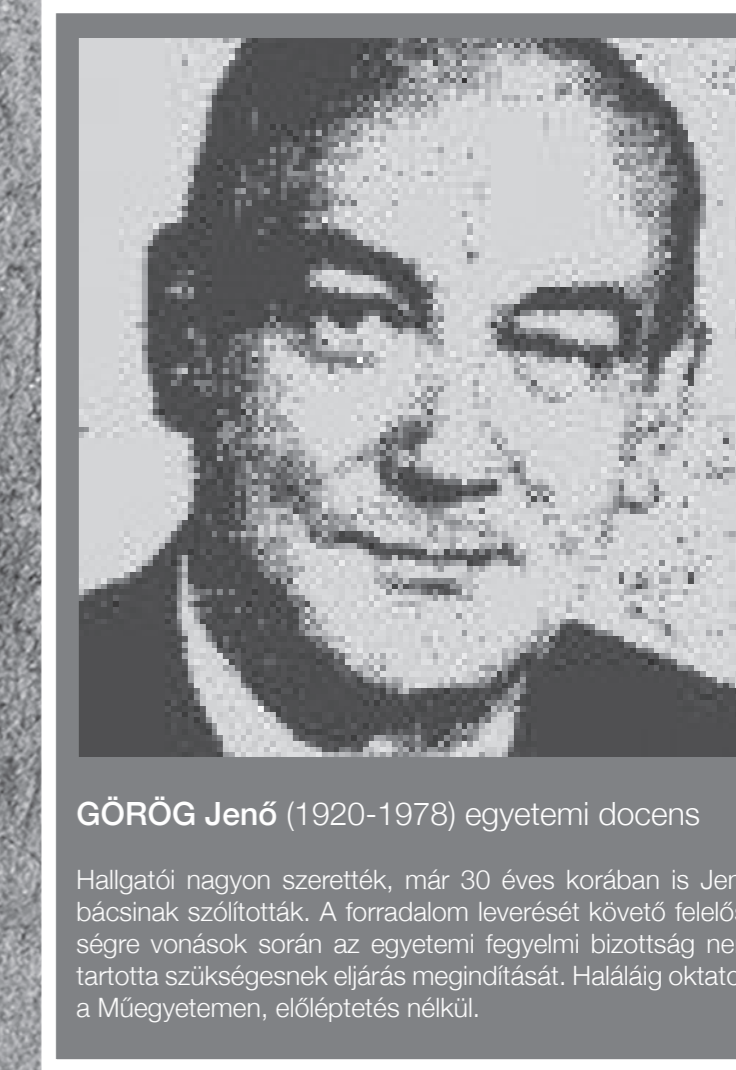
A felelősségre vonások során fegyelmi eljárás alá vonták, majd azonnali hatállyal elbocsátották az egyetemtől.

VEGYÉSZMÉRNÖKI KAR

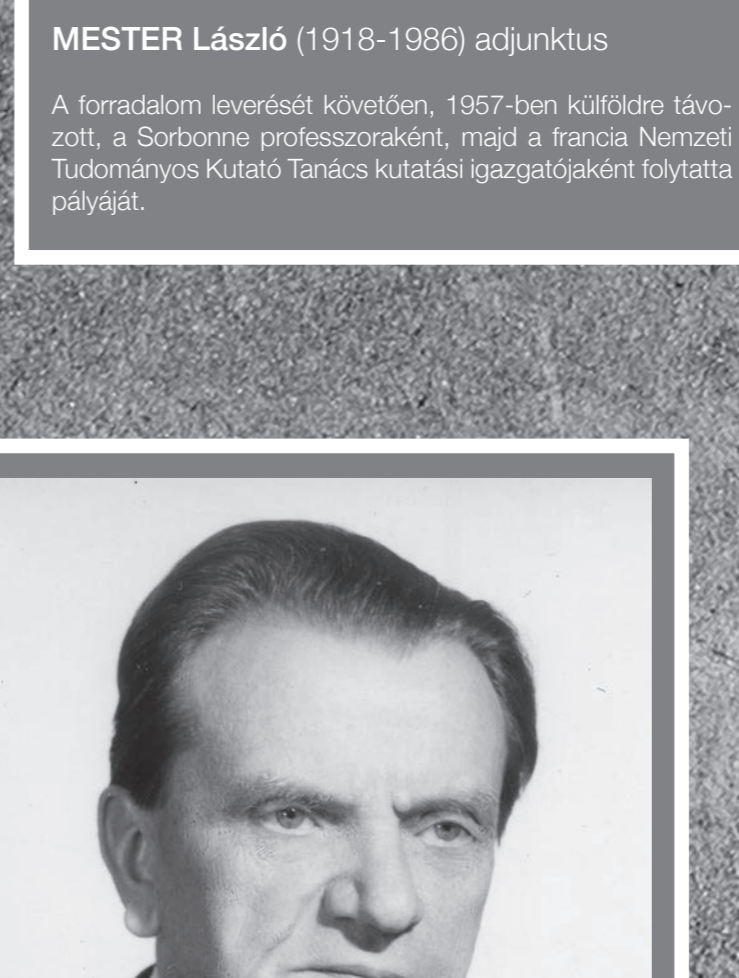
LÁNYI Béla egyetemi tanár

A forradalom leverését követő felelősségre vonások során szociális megfontolásból részesítették, leváltak a tanácsok oldaláról és hamarosan nyugdíjazták.

GÖRÖG Jenő (1920-1978) egyetemi docens

Hallgatói nagyban szerették, már 30 éves korában is jandóknak szabták. A forradalom leverését követő felelősségre vonások során az egyetemi felügyeleti bizottság nem tartotta szükségesnek eljárás megindítását. Haláláig oktatót a Műegyetemen, előéletét nem nézték.

MESTER László (1918-1986) adjunktus

A forradalom leverését követően, 1957-ben külföldre távozott a Szoboszló professzorként, majd a francia Nemzeti Tudományos Kutató Tanácsa kutatói igazgatóságára pályázott.

DERI Márta (1918-2000) egyetemi docens

A forradalom leverését követő felelősségre vonások során az egyetemi felügyeleti bizottság nem tartotta szükségesnek eljárás megindítását. 1963-ig dolgozott a Műegyetemen, majd a Műegyetemi Magyar Egyetem tanácskezelő egyetemi tanárnak, majd professzor emeritusként.

KÖZLEKEDÉSI ÜZEMMÉRNÖKI KAR

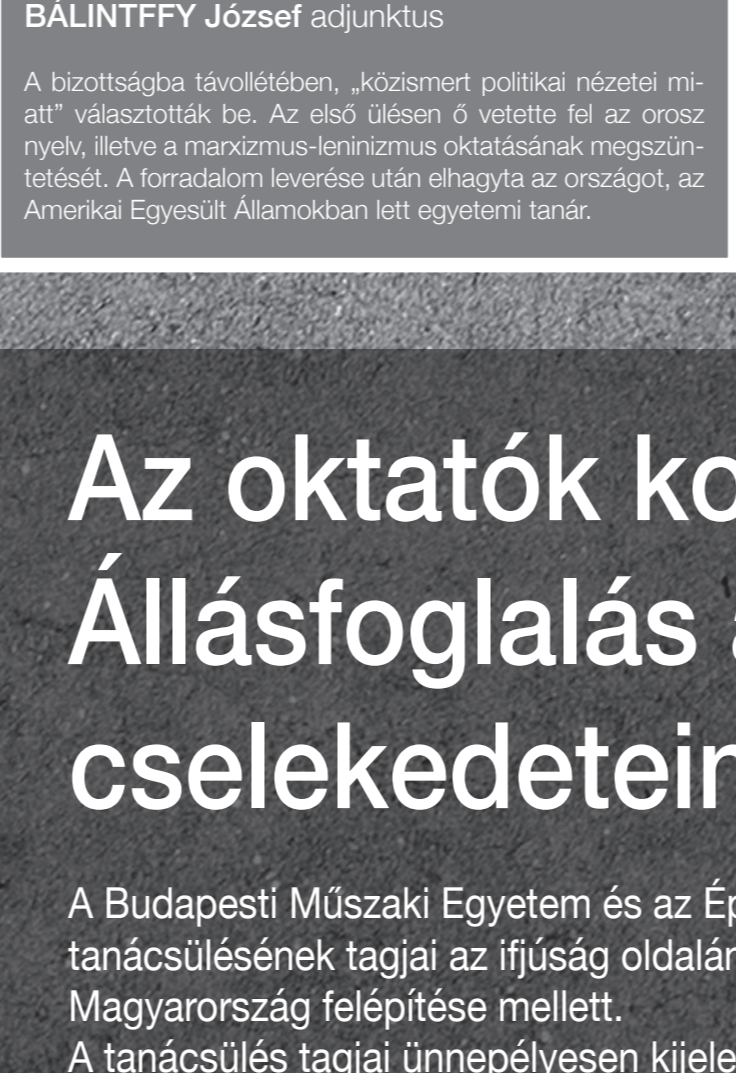
KÁDÁS Kálmán (1908-1985) egyetemi tanár

A forradalom leverését követő felelősségre vonások során az egyetemi felügyeleti bizottság szükségesnek tartotta eljárás megindítását, de a miniszterium nem találta elegendőnek az összegyűjtött adatokat. Egyetemi pályázatára így nem került meg, de a miniszterium nem vette fel az országban.

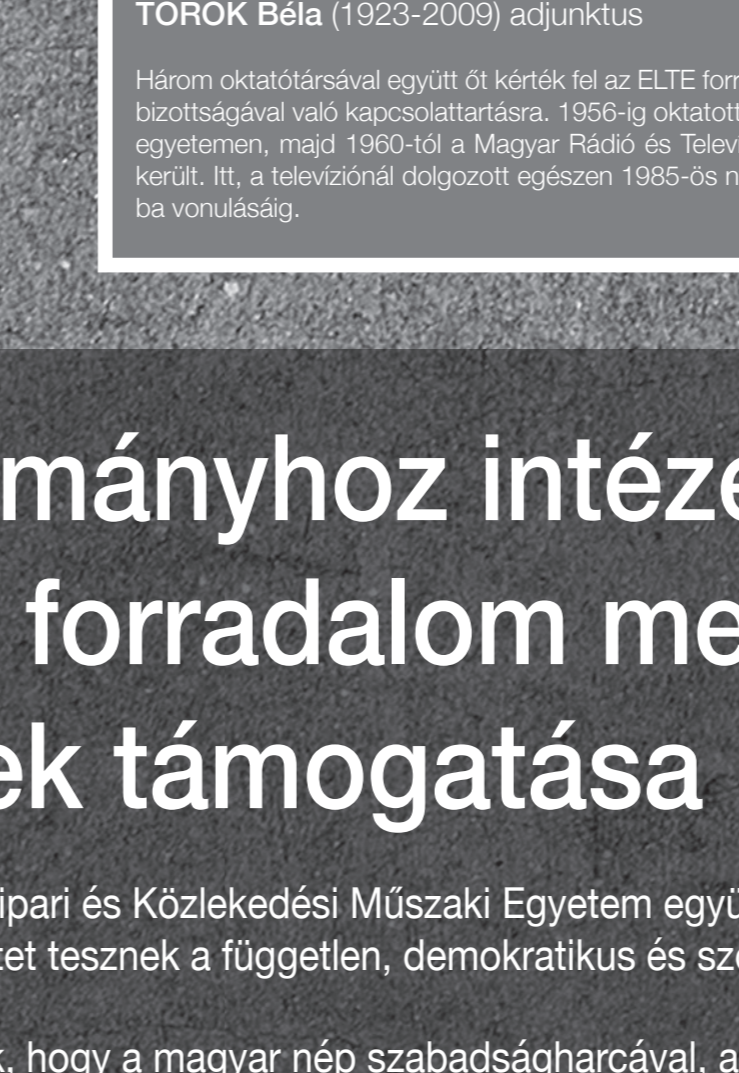
SVÁB János (1920-2007) egyetemi tanár

A forradalom leverését követő felelősségre vonások során az egyetemi felügyeleti bizottság szükségesnek tartotta eljárás megindítását. 1963-ban tanácskezelő egyetemi tanárnak lett, majd a Műegyetem professzoraként oktatási elnöki beosztásban.

BÁLINTFFY József adjunktus

A bizottság felállításánál, Józsefnek politikai nézete miatt "választották be. Az első ülésen ő vette fel az ország nyelvét, illetve a marxizmus-leninizmus oktatásának megszűntetését. A forradalom leverése után elhagyta az országot, az Amerikai Egyesült Államokban lett egyetemi tanár.

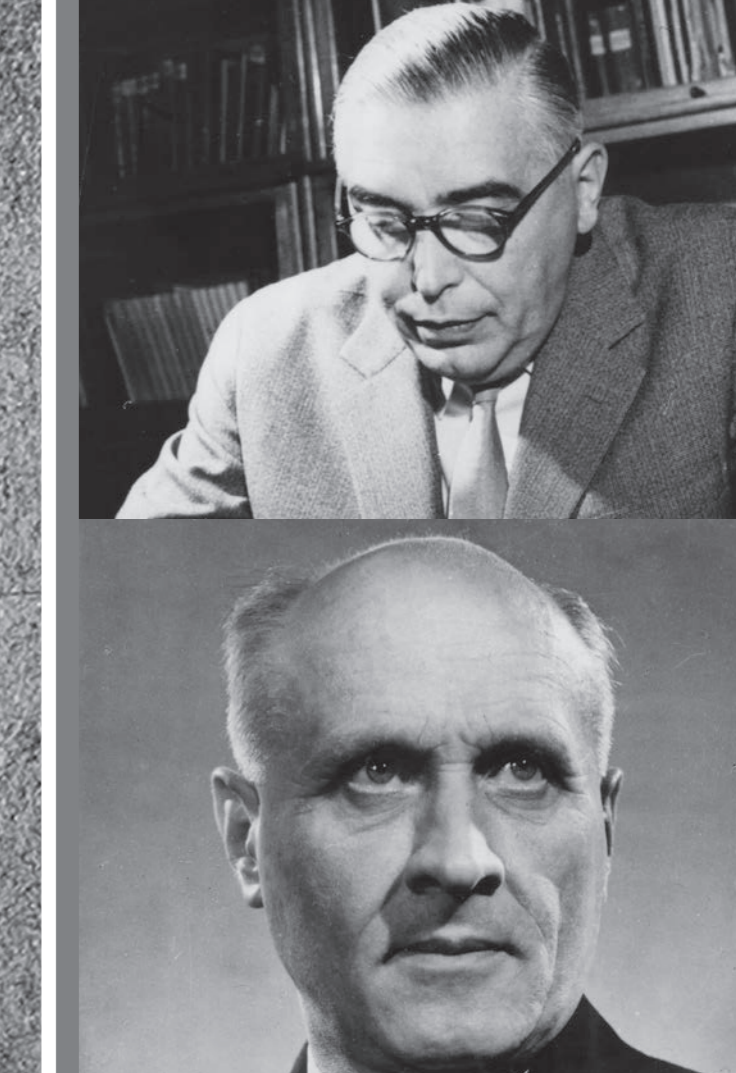
TÖRÖK Béla (1923-2009) adjunktus

Három oktatóiársal együtt őt kérték fel az ELTE forradalmi bizottságával való kapcsolatának. 1956-ig oktatót a Műegyetemen, majd 1960-tól a Magyar Rádió és Televízióhoz került. Itt a televíziós előadóként egészen 1980-ig nyugdíjba vonulásáig.

SIMONYI Károly (1916-2001) egyetemi tanár

1956-ban megválasztották a Központi Földrajzi Kutatóintézet forradalmi bizottsága elnökének is. A forradalom leverését követően 1957-ben az inktól eltagadták nyugdíjait, majd 1970-ben megemelték tanácskezelő beosztásba a tanácsok mellett, beosztott egyetemi tanárnak folytatta a tanítást.

GILLEMOT László és CHOLNOKY Tibor 1957. június 31-én kelt levélkérdés felvételéről.

Az oktatók kormányhoz intézett deklarációja 1956. október 30-án Állásfoglalás a forradalom mellett, a hallgatók követeléseinek és cselekedeteinek támogatása

A Budapesti Műszaki Egyetem és az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem együttes tanácsülésének tagjai az ifjúság oldalán hitet tesznek a független, demokratikus és szocialista Magyarország felépítése mellett.

A tanácsülés tagjai ünnepélyesen kijelentik, hogy a magyar nép szabadságharcával, annak megindulásától teljesen egyetértéssel és ezért a felelősséget az egyetemi ifjúsággal együtt ország-világ előtt vállalják. Ebből az ünnepélyes deklarációból kiindulva az egyetemi tanácsülés Nagy Imre miniszterelnékhoz a következő egyetértésben és közösen hozott határozatait és javaslatait terjeszti elő. Kívánásait felsorolása előtt nyomatékosan hangsúlyozza, hogy ennek a nyilatkozatnak a pontjai a magyar nép döntő és legsürgősebben megoldandó problémáit tartalmazzák:

1. Követeljük a szovjet csapatoknak Budapest területéről támaszpontjaikra való azonnali és teljes visszavonását.
2. Követeljük, hogy a szovjet csapatok Magyarország területét záros határidőn belül hagyják el. Minthogy a varsói szerződés szerinti itt tartózkodó szovjet csapatokat a magyar nép ellen használták fel, felkérjük a kormányt a varsói szerződés egyoldalú felmondására, mely egyedül biztosítja a szovjet és a magyar nép további barátságát.
3. A két Egyetem Tanácsa, számítva az egyetemi ifjúság teljes támogatására, a szovjet csapatok Budapestről történő teljes kivonása után minden szellemi, fizikai és anyagi erejét felajánlja az újjáépítésre, és felhívja az ifjúságot, hogy erre készüljön fel.
4. A szabadságharc utáni súlyos sebeket szenvedett ifjúság, munkásság és honvédség hozzátartozóinak, továbbá a szabadságharcért súlyos sebeket szenvedett ifjúság, munkásság és honvédség hozzátartozóinak gyors megsegítésére a két Egyetem Tanácsa 200.000.- forintot ajánlott fel. A tanácsülés a további megsegítés érdekében a már megindult országos mozgalomhoz való csatlakozást javasolja.
5. A kormány helyezze a székhelyét a parlamentbe és helyezze magát a budapesti és vidéki ifjúság, munkásság, bányász és honvédség együttes fegyveres alakulatának védelme alá. Csak ilyen módon látjuk biztosítva azt, hogy programját külső és visszahúzó belső erők befolyásától mentesen a nép érdekeinek megfelelően tudja végrehajtani.

6. A kormány sürgősen gondoskodjék arról, hogy az összes külképviseletünk – beleértve az ENSZ képviselőit is – mindenütt a világon a most vérell kiharcolt eredményeket és kifizető nemzeti célokat képviseljük.
7. Kérjük a kormányt, hogy bátor kezdeményezéssel álljon az események élére, és ne kövesse azt a halogató, a követeléseket utólag teljesítő politikát, amely hasznát ebbe a szörnyű állapotba hozta. Ne az események áradata sodorja a kormányt, hanem a kormány vezesse a magyar életet a kibontakozás felé.
8. A nemzeti kormány készítse elő az általános titkos szavazást több párt részvételével.
9. Kívánjuk az ifjúság felfegyverzésének és a felfegyverzett munkásalakulatokkal való egyesítésének halogatás nélküli gyors végrehajtását az ország rendjének biztosítása érdekében.
10. Minthogy a munka megindulásához fent felsoroltakat alapfeltételeknek tekintjük, nyomatékosan hangsúlyoznunk kell, hogy az egyetemi munka, a romok eltakarítása, az oktatás megindulása csakis a szovjet csapatoknak Budapestről való teljes elvonulása után kezdődhetik meg.
11. A fenti követelmények a legsürgősebb és legfontosabb lételemmel egyfelől annak, hogy Nagy Imre bizalmat kapjon és ez a bizalom megszündüljön, másfelől annak, hogy minden téren, tehát a mi egyetemi oktatási és tudományos munkánk terén is, az élet meginduljon. Eppen ezért nem kívánunk itt az egyetemi oktatás terén most részletkérdésekkel foglalkozni, mindez a későbbi konszolidációs időszak munkája lesz, egyetlen kérdést azonban mégis fel kell vetnünk: követeljük az egyetemi autonómia teljes visszaállítását. Végül a tanácsülés tagjai ünnepélyesen fellemlik óvó szavukat, hogy ha akadna valaki, aki az egyetemi ifjúsággal szemben akár csoportos, akár egyéni felelősségre vonást akarna megkísérelni a szabadságharcban történt bármilyen részvételért, akkor a két Tanács tagjai ünnepélyesen kijelentik, hogy ilyen felelősségre vonás esetén teljes közöséget vállalva a szabadságharcos ifjúsággal, a saját egyetemes felelősségre vonásukat is követelik.

A Budapesti Műszaki Egyetem és az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem Tanácsai Dr. Gillemot László sk. Cholnoky Tibor sk.